OAMENI CARE AU INVINS MUNTELE!

Schiță de TUDOR VORNICU

Cea de a patra noapte.

Pe o jumătate de metru pătrat de loc stâncos, în mijlocul căruia un bolovan a crescut parcă în forma unei stalagmite, cei doi cățărători își fac culcușul. Capul de coardă se răsucește încet, încet. Se așează, cuprinde cu picioarele bolovanul. Secundul urcă și el trăgând în urmă-i zeci de metri de coardă grea. Pe stânca, aproape lucie, corpul lui lasă o umbră de uriaș. Deaceea, ți se pare că vârful piciorului se sprijină într'o adevărată treaptă, dar în realitate priza nu este mai mare decât căușul mâinii unui copil... Da, căușul mâinii unui copil la sute de metri deasupra pământului pe un perete vertical...

Incă o jumătate de metru și iată că degetele obosite se prind de marginea de piatră. Ochii încercănați de trudă caută să pătrundă întunericul, să vadă cât de adâncă e firida. Intinde chiar un braț și degetele sdrelite tresar, ca și întreg corpul, la atingerea peretelui de piatră. Capul de coardă a înțeles și deaceea vorbește mult, căutând să-și asigure tovarășul că vor avea amândoi loc. Secundul nu aude parcă cuvintele sau nu poate să le lege unul de celălalt, dar este încredințat că omul din apropiere a găsit și de data aceasta calea cea mai bună. Iși sprijină un cot, apoi celălalt și în luptă cu frânghiile grele care vor să-l tragă înapoi ca niște mâini uriașe, reușește, răsucindu-se, să treacă piciorul stâng peste umărul tovarășului, legându-se de pitonul care fusese bătut de acesta deasupra firidei. Ochii i se închid cu totul, iar în gura uscată stărue o amăreală de nesuportat: de 12 ore nu mai băuseră o picătură de apă. Capul îi cade pe piept.

— Oare o să mă poți ține în spate toată noaptea?, îngână ca'ntr'un vis.

— Cum să nu, Irimia! Nu-s deloc obosit... Să dormi!... Eu stau de veghe.

Secundul își petrece o sforicică pe sub bărbie. O leagă apoi cu greutate de carabiniera de deasupra. Oftează adânc și într'un ultim efort, ca într'un spasm, strânge brațul tovarășului.

— Dormi Irimia! Dormi! Eu veghez. Intâi număr luminile din Bușteni și apoi mă gândesc la tine și la Radu... Nu deschide ochii, eu îți povestesc... La cort jos, în poeniță, Radu a aprins focul și stă și el de veghe... Se gândește la noi...

...Hai, dormi!

Sub el, în lungul a 400 metri, se pierde în hău peretele vertical de stâncă.

★

Să mai numere încăodată! Una, două... E a zecea, a cincisprezecea, a douăzecia oară, de când Cristea numără luminile... Asta trebue să fie dela Căminul Alpin, cealaltă dela gară... A încercat să le numere și pe cele din Azuga, din Zamora și a ascultat cum vântul aduce din jos, din Valea Albă sgomotul apei care se frământă în stâncile dela picioarele Albișoarelor. A răsărit apoi luna. A crescut, dincolo de Valea Prahovei, departe peste Ciucaș. La început pare să fie la aceiași înălțime cu ei, mai sus de 1800 m., dar apoi călătorește cu iuțeală spre înălțimi. Jos, la cort, focul se stinge încet. Se culcă și celălalt secund. Trebue să numere ca să îndepărteze alte gânduri, de teamă, ar spune unii. Nu de teamă, dar pentrucă nu doarme, nu vrea să se obosească amintindu-și atâtea fapte și întâmplări legate de aceastä fisură, de Fisura Albastră... Să-i vină din nou în fața ochilor primul articol de ziar în care în puține rânduri se spunea că Emil Cristea vrea să urce Fisura Albastră, să-și amintească de toți cei 7 ani în care a făcut 44 escalade ca să câștige metru cu metru. Aceste amintiri să vină altădată, să vină de pildă mâine seară când vor fi trecuți și cei 30 m. care au mai rămas. Hotărît, orice s'ar întâmpla ei trebue să ajungă mâine la creastă, trebue să învingă! Se uită din nou la lună. Radu le-a strigat parcă eri de jos, că în noaptea aceasta va fi eclipsă. Ei, iată, va urmări să vadă cum va fi eclipsa. Dar gândurile îi fug din nou în urmă, de data aceasta nu la fisură, ci la anii în care era ucenic. A fost și atunci o eclipsă. Și-a afumat un geam și s'a repezit în ușă să se uite la soare. L-au chemat însă de îndată la lucru. Ce departe-s anii copilăriei!

Undeva, spre vârful Picătura o pasăre cheamă în noapte. Cheamă subțire și prelung. I se pare chiar că într'o adiere, vântul urcă din jos, dela iarba grasă de sub perete, svon de cântec de lăcuste. Trebue să fie mii și mii între digitaliile galbene, între gențiene și sub floarea cu miros de vanilie, sângele voinicului. Oboseala și greutatea tovarășului îi furnică deodată tot corpul. Simte toată amăreala din gură și simte cum îi ard orbitele. Incearcă să se răsucească puțin. Irimia nici nu tresare. Ridică privirea spre el. In lumina lunei care intră în eclipsă și în umbra unei surplombe din apropiere, capul secundului, cu gura deschisă, e de nerecunoscut. Un gând: s'a sufocat!

— Irimia, Irimia!

Zeci de ecouri se sbat în stâncă, se pierd spre vale și urcă înapoi. Celălalt e nemișcat. Luna intră și mai mult în eclipsă.

— Irimia, Irimia!

Se cutremură, deschide ochii, privește în toate părțile.

— Ai adus apă?

— Nu, nu Irimia, dormi, odihnește-te!

Undeva, sub ei, o bucată de stâncă s'a desprins și aleargă lovind peretele spălat de mii de ani, de ape și vânturi. Ascultă cum s'a oprit o clipă pe o brână de iarbă și cum se duce apoi, rupând alte pietre. Oare s'a rupt? Să fi venit înapoi țapul, sau poate chiar capra neagră și iezii? Parcă le aude și alergarea și fluerätul pe lângă pâlcurile de jnepeni. Poți să știi? Aici toate sgomotele se înmulțesc de zeci și zeci de ori. Până la urmă se sting în zăpada din fundul Văii Albe.

★

In zorii celei de a cincea zi, luna obosită după o noapte de luptă a lăsat pământul în grija luminii soarelui. Un cocoș de munte a sburat cu gotca și cu puii dintr'un brad spre smocuri de iarbă unde ieșiseră la lumină viermișori și gângănii.

Cei doi au pornit mai departe, mai departe...

Era a cincea zi decând se aflau pe perete în această escaladă. Niciodată nu se pregătiseră atât de bine. După zeci de încercări, în care de multe ori nu câștigaseră nici un metru, iată-i hotărîți, la începutul primăverii acestui an să facă orice efort. Dar ca deobicei Fisura Albastră îi întâmpină cu dușmănie. Zilele de ploaie urmau una alteia și deaceea, Emil Cristea, Aurel Irimia și Radu Constantin, cei trei alpiniști ai Casei Centrale a Armatei sunt obligați să stea aproape două luni la picioarele peretelui. De multe ori, zile la rând, nu pot să părăsească corturile izoterme. Vântul bate cu furie, asvârlind peste pereții de stâncă nori ce acoperă toată zarea. Nu vezi nici la un metru. Deodată fulgerele încep să brăzdeze întunericul și munții pornesc să hăue într'o învăluire de trosnete groaznice. Parcă, în orice clipă, va porni de vale piatra care a ținut piept mii de ani. Picături grele de apă, sau grindină cu bob mare bat tobele pământului. Din Albișoarele Caraimanului pornesc șuvoaie de apă care cară pietre ce rod muntele. Și muntele ce stase semeț e acum frământat ros și spart.

Era bine când o vreme ca aceasta îi prindea la corturi, dar de multe ori furtuna venea dinspre Postăvar sau Gârbova cu atâta iuțeală încât îi afla pe alpiniști pe peretele fisurii.

Te acoperi cu impermeabilul, dar apa care curge din fisură pătrunde peste tot. Udă corzile, care se îngreunează din ce în ce, spală peretele, aducând pietre pe care nici nu le auzi căzând, în sgomotele ce stăpânesc muntele.

S'au iscat însă furtuni care n'au ajuns până la ei. Norii negri se sbăteau în lumina fulgerelor, la baza peretelui, iar în surplombe sau pe pereții în care urcau, soarele-și juca razele.

Zilele frumoase care au venit la sfârșitul lui Iulie și la începutul lui August i-au ajutat în această premieră. Tocmai deaceea, într'una din serile liniștite, când vântul deabia îngână în jnepenii culcați spre răcoarea pământului, când din vale răzbește chemarea unei locomotive iar focul arde jertfind parcă flăcări muntelui de piatră, Emil Cristea, antrenorul și capul de coardă, spuse privind peretele întunecat al fisurii:

— Am credința că anul acesta se va îndeplini dorința atâtor ani: In cinstea lui 23 August, escalada Fisurii Albastre. Trebue să reușim! Alți tovarăși de-ai noștri înalță fabrici... Unii scriu cărți... Alții învață... Cu toții cinstesc 23 August, pe toți îi însuflețește dragostea și recunoștința față de partid...

Deaceea, într'o zi au pornit hotărîți să urce până pe creastă. La început trebue făcute mai multe traverseuri din cauza lipsei de fisuri. Ultimul traverseu pe care îl parcurgi pe o piatră complect spălată are o lungime de 50 de metri. Urmează apoi surplombe uriașe, care necesită complicate manipulări de corzi, după care se trece un brâu pe care se află două ace de piatră care stau ca doi paznici. Deaceea i-au și dat numele de „Brâul Sentinelei". Aci s'a încheiat prima zi de escaladă. E primul bivuac. La 40 de metri mai sus se află o surplombă, dela care începe Fisura Albastră. De sus curge apă, care dealungul timpurilor a așternut pe piatră o mâzgă albăstruie, lunecoasă. Capul de coardă, Emil Cristea, trebue să treacă surplomba la coardă dublă, ca un păianjen. Inaintează apoi printr'un horn sprijinindu-se în mâini și picioare. Apa care pică necontenit îl împiedecă să vadă prizele. Dacă ar da drumul unei pietre din acest horn ea s'ar lovi de stâncă abia cu 200 de metri mai jos.

In surplomba care urmează, secundul Aurel Irimia a trebuit să stea 6 ore în scărițe de frânghie, apa udându-l necontenit. După 8 ore se ajunge la al doilea bivuac. Acesta e o grotă, în care cade necontenit o picătură de apă.

In cea de a treia zi au tras până la ei frânghiile cu care urcaseră, a fost executat un traverseu, coborându-se apoi în rapel, după ce se făcuse o traversare cu asigurare dublă. De aci până la bază sunt aproape 400 metri. Pentru cea de a treia noapte s'au înapoiat în grotă.

In cea de a patra zi pentru a trece o surplombă superioară, Cristea și Irimia au trebuit să execute o piramidă în doi. In timpul escaladei ei au fost în legătură cu primul bivuac, în care se afla Radu Constantin, de unde printr'o cordelină trăgeau sus cele necesare: îmbrăcăminte, pitoane, alimente și alte lucruri de trebuință.

Este interesant de știut că, pentru a obține această victorie au fost necesare în cei șapte ani, unsprezece drumuri de studiere a traseului; pentru câștigarea de teren au fost făcute 15 escalade; Emil Cristea a petrecut în fisură 847 ore, dormind pe perete 23 de nopți; în total au fost folosite 1400 kg. de materiale, au fost bătute 300 pitoane, escalada făcându-se cu ajutorul a 300 m. de coardă.

Pentru tine călătorule care privești din Bușteni munții aceia de piatră ce-ți stau în față știu că întâmplările povestite cu cuvintele acestea tehnice nu au multe înțelesuri. Gândește-te însă că doi oameni urcă acest perete de piatră... Deodată nu mai au de ce să se prindă, să se țină. Trebue să treacă pe un perete din apropiere. Cum? te întrebi. Unul din ei, capul de coardă se prinde de una din corzi și la 400 metri deasupra pământului, printr'o legănare bine socotită trebue să ajungă dincolo. O face și pe asta, dar deasupra este un perete care-l împiedecă să urce. El vrea însă să-și atingă ținta. Vine și cel din urmă. Acum trebue să-și încordeze puterile să se prindă cu degetele de piatra de sus și așa fără ajutor să se ridice în mâini.

— Eu nu mai pot, spune Cristea. Incerci tu Irimia?

Ostașul urcă până sub perete. Se odihnește o clipă cu obrazul lipit de piatra caldă.

— Incerc!

Degetele se înalță spre locul de deasupra. Pipăe piatra.

— Ei, hai acum!

Dar degetele tremură.

— Nu, nu pot să mă țin, nu mai am putere.

Cristea urcă lângă el, îl sprijină.

Incearcă încăodată.

De sus cade huind ceva.

Cocoșul de munte și gotca înalță capul. Ochi negri, rotunzi sclipesc o clipă în lumină. Ei nu pot deosebi dacă e piatră sau om. Sboară cu bătăi speriate de aripă.

N'a fost. Aurel Irimia a urcat Apoi și Cristea.

★

Dorința atâtor ani a fost împlinită. Au împlinit-o oamenii care au învins muntele. Și o simți mai mult aici, în amurg, sub piatra Fisurii Albastre, unde fiecare șoaptă se duce în depărtate tainițe. In văi sunt neguri slab luminate de lună, iar sus cerul trece din culoarea florilor de zlac în cea stinsă a liliacului de munte.

Cei trei așează cetină pe foc. In ochii lor citesc fericirea.

Campionatul divizionar de polo

Luni și Marți au continuat întâlnirile din cadrul diviziei de polo. Cu acest prilej Dinamo-București a susținut două matchuri la Cluj.

Luni, Dinamo a întâlnit formația Metalul. După un match care a oferit numeroase faze spectaculoase și în care dinamoviștii au arătat din nou că posedă o tactică modernă de joc, scorul final a fost 3-2 (2-0) în favoarea echipei bucureștene. Pentru Dinamo cele trei puncte au fost înscrise de Ferencz, iar pentru Metalul a marcat Aranyosi (2).

Arbitrul Kiss (Tg. Mureș) a condus următoarele formații:

METALUL CLUJ: *Iring, Baja, Radu, Sarkady, Drotleff, Aranyosi, Ferencz.*

DINAMO BUCUREȘTI: *Deak, Nașca, Csordas, Lörincz, Mladin, Ferencz, Virag.*

Marți, Dinamo București, cu aceeași formație a susținut partida cu Știința Cluj. Mult mai spectaculoasă și de o factură tehnică superioară, această întâlnire a fost urmărită cu un viu interes.

Scorul a fost și de această dată 3-2 (2-2) prin punctele marcate de Csordas, Ferencz și Mladin (pentru Dinamo) Iordachi și Vârgolici pentru Știința Cluj. A arbitrat Iacobini (București). Știința Cluj a folosit următoarea formație: *Müller, Negrea, Bâră, Iordachi, Loghin, Maxim, Vârgolici.*

C.C.A.—FL. ROȘIE IND. LÂNEI TIMIȘOARA 4—3 (2—0)

Eri după amiază echipa Casei Centrale a Armatei a întâlnit la Timișoara redutabila formație locală Flamura Roșie-Industria Lânei în turul campionatului divizionar de polo pe apă. Aceasta este cea de a patra întâlnire pe care echipa C.C.A. o susține în acest campionat. Până acum reprezentanții Casei Centrale a Armatei au obținut următoarele rezultate:

C.C.A.-Metalul Cluj 5-0

C.C.A.-Știința Cluj 11-1

C.C.A.-Constructorul Oradea 8-0

In întâlnirea susținută eri, echipa militarilor a întrecut echipa Flamurei Roșii-Industria Lânei cu scorul de 4-3 (2-0). Rezultatul obținut de echipa C.C.A. este deosebit de valoros ținând cont de faptul că echipa Flamura Roșie-Industria Lânei (fost ILSA) deține din anul 1946 titlul de campioană. Dealtfel, în urma acestui rezultat echipa C.C.A. și-a consolidat puternic primul loc în turul campionatului divizionar de polo, mergând cu șanse mari spre titlul de campioană.

Pentru C.C.A. au marcat: Iosim, Hospodar, Novac și Naghi. Echipa C.C.A. a făcut un joc de înaltă factură tehnică, fiind superioară și din punct de vedere tactic. Flamura Roșie și-a bazat acțiunile ofensive pe Stănescu, care însă nu a corespuns integral, fapt mărturisit și de punctul ratat la începutul celei de a doua reprize, când s'a aflat singur în fața porții părăsite pentru moment de Deutsch.

Arbitrul Kiss (Tg. Mureș) a arbitrat următoarele formații:

FLAMURA ROȘIE-INDUSTRIA LANEI TIMIȘOARA: *Norman, Weinreich, Kuliner, Török, Bohunițchi, Stănescu, Retscher.*

C.C.A.: *Deutsch, Gavrilă, Novac, Hospodar, Iosim, Patrichi, Naghi.*

In intâmpinarea sesiunii consiliului U. I. S.

In capitala țării noastre se vor desfășura între 5-11 Septembrie lucrările sesiunii Consiliului Uniunii Internaționale a Studenților. Deasemeni între 1-3 Septembrie va avea loc și ședința organizațiilor naționale și locale studențești afiliate și neafiliate la U.I.S. Cu acest prilej, studenții democrați din întreaga lume vor avea posibilitatea să afirme încăodată voința lor puternică de a lupta pentru apărarea păcii, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață și de studiu, pentru progresul întregii omeniri.

Sesiunea Consiliului U.I.S. se desfășoară în condițiile înrăutățirii situației studenților ca și a tuturor oamenilor muncii din țările capitaliste, ca urmare a politicii războinice a guvernelor acestor țări, a cursei înarmărilor, care duc în mod inevitabil la scăderea nivelului de trai. Un fapt grăitor este acela că în Statele Unite bugetul de Stat prevede 1% cheltueli pentru învățământ iar pentru înarmare, 85%.

La condițiile mizerabile de învățătură se mai adaugă și faptul că în întreaga lume capitalistă bântue șomajul intelectual. In Germania occidentală 15.000 de medici sunt șomeri, iar în Italia, la Milano, jumătate din tinerii ingineri nu pot găsi de lucru.

Studenții cinstiți din întreaga lume nu stau însă nepăsători și ei duc pretutindeni o luptă hotărîtă împotriva acestei situații, cerând încetarea cursei înarmărilor. Un punct important pe ordinea de zi a sesiunii Consiliului U.I.S. este elaborarea planului de activitate a U.I.S. pe anul următor și stabilirea măsurilor care trebue luate în vederea intensificării luptei studenților pentru pace, bunăstare, pentru un învățământ democratic.

Studenții din patria noastră întâmpină cu bucurie sesiunea Consiliului U.I.S., mândri că la lucrările sesiunii ei vor putea să arate minunatele condiții în care învață.

Studenții din patria noastră vor vorbi cu îndreptățită mândrie despre proiectul noii Constituții care consfințește dreptul la învățătură, drept care nu a existat pentru fiii de muncitori și țărani muncitori, sub trecutul regim.

Studenții din patria noastră se pregătesc cu entuziasm să ia parte la toate manifestațiile culturale și sportive care se vor desfășura în timpul lucrărilor sesiunii Consiliului U.I.S. Ei așteaptă cu nerăbdare deschiderea taberei de vară a U.I.S. care va găzdui numeroși studenți din toate colțurile lumii.

Studenții sportivi se pregătesc cu mult interes pentru întrecerile de baschet, înnot și dela alte discipline sportive care vor avea loc între 9-13 Septembrie. Ei vor ști să arate cât de mult a crescut nivelul sportului în institutele noastre de învățământ superior.

Tinerii sportivi au datoria ca în aceste zile care ne mai despart de sesiunea Consiliului U.I.S. să muncească și să se pregătească cât mai bine, pentru a face din manifestările la care vor lua parte o adevărată sărbătoare a tinereții, o sărbătoare a tineretului în lupta sa pentru pace și progres.